

DANIEL ŠPINAR

umělecký ředitel Činohry Národního divadla

MICHAL DOČEKAL

ředitel Činohry Národního divadla

Finegan Kruckemeyer NA MOŘI, ZÍRÁM NAHORU

Australská hra poprvé na jevišti Nové scény

Na moři, zírám nahoru – nová premiéra na Nové scéně ND

Mladý australský dramatik Finegan Kruckemeyer je vypravěč s nevyčerpatelnou fantazií. Jeho postavy své příběhy zároveň vyprávějí i žijí, jejich životy se splétají a rozplétají a jejich vyprávění se nečekaně prolínají. Angličan Noah žije v Bristolu, stará se o komunitní zahradu a truchlí pro svou italskou ženu, která zahynula při autonehodě. Australan Caleb trpí nočními můrami i živými sny a kvůli jednomu z nich přijde o práci. Přestěhuje se do Anglie, kde se setká se snovou dívkou Sylvií. Islandanka Emma řečená Řekyně dojde k poznání, že je prokletá – oba její bratři zemřeli za dramatických okolností na moři v okamžiku, kdy se dívali právě na ni. Aby ušetřila smrti milovaného tatínka, rozhodne se, že se už z moře nikdy nevrátí. Němka Elise z Braunschweigu každou noc jezdí autem se svým malým synem. Je to jediný způsob, jak chlapečka uspat. Ale také způsob jak uniknout rozhodování mezi manželem a milencem. Sylvie, která má schopnost objevovat se a zase mizet, do osudů všech čtyř postav nějakým způsobem zasáhne – a způsobí i jejich nečekaná setkání a nová poznání.

Kruckemeyerova hra má v sobě zvláštní kouzlo. Je v ní hodně z dětského světa a zároveň je to hra dospělá. Hra na pomezí skutečného příběhu a mýtu. Hra otevřená fantazii, říká o připravované inscenaci režisér Štěpán Pácl. Pražské uvedení je její evropskou premiérou a zároveň prvním uvedením Finegana Kruckemeyera a jeho magicky realistického světa na českém jevišti, dodává dramaturgyně Marta Ljubková.

V režii Štěpána Pácla hrají: **Magdaléna Borová, Lucie Polišínská, Jiří Suchý z Tábora, Lucie Štěpánková j. h. a Petr Vaněk j. h.**

Česká premiéra 9. a 13. března 2017 na Nové scéně ND

Finegan Kruckemeyer NA MOŘI, ZÍRÁM NAHORU

Překlad: **Jan Tošovský**
Režie: **Štěpán Pácl**
Dramaturgie: **Marta Ljubková**
Scéna: **Pavla Kamanová**
Kostýmy: **Daniela Klimešová**
Pohybová spolupráce: **Lucia Kašiarová**
Hudba a sound design: **Michal Cáb**
Light design: **Ondřej Kyncl**

Osoby a obsazení:

Sylvie Wistová (Australanka): **Magdaléna Borová**
Řekyně Emma (Islandanka): **Lucie Polišenská**
Caleb Prosser (Australan): **Jiří Suchý z Tábora**
Elise Dabelsteinová (Němka): **Lucie Štěpánková j. h.**
Noah Kearney (Angličan): **Petr Vaněk j. h.**

České premiéry 9. a 13. března 2017 na Nové scéně

POP RVÉ V INSCENACI NA MOŘI, ZÍRÁM NAHORU:

- První uvedení australského dramatika v Činohře ND
- První režie Štěpána Pácla na Nové scéně ND
- První hostování Lucie Štěpánkové a Petra Vaňka v Činohře ND
- První černá díra na scéně ND
- Nejvíce praček na jevišti v historii ND

CITACE REŽISÉRA

Kruckemeyerova hra má v sobě zvláštní kouzlo. Je v ní hodně z dětského světa a zároveň je to hra dospělá. Hra na pomezí skutečného příběhu a mýtu. Hra otevřená fantazii.

Jsem nakonec až překvapený, co z našich nápadů vzniklo. Křehký, ale pevný tvar, pět skvělých hereckých výkonů, nevšední hudební pojetí a snová scénografie. Inscenace je plná pohybu, výkřiků, a přesto konečný zážitek vychází z ticha a klidu. Je to snové putování, ale nohama stojíte pořád na zemi.

Štěpán Pácl

VŠICHNI NĚKAM PLUJEME A NESTAČÍME ZÍRAT...

O Austrálii toho víme žalostně málo, zejména když dojde na kulturu, a co teprve na divadlo! Českou republikou se úspěšně „prohnala“ Noc bláznů australského dramatika Louise Nowry... A dál? Možná tak ještě Král Krysa Jamese Clavella, původně román, který se na českých jevištích objevuje od sedmdesátých let. My přicházíme s Fineganem Kruckemeyerem (nar. 1981) a jeho hrou Na moři, zírám nahoru – těžko říct, jestli se o Austrálii z této hry něco dozvíme, ale v každém případě budeme mít šanci setkat se zase s úplně novým pohledem na svět.

Text začal psát Finegan Kruckemeyer v roce 2010 na zakázku divadla JUTE v australské Cairns, na počátku stála idea hry pro pět konkrétních herců; premiéra se konala v roce 2012 v režii Suellen Maunderové a uvedena byla i loni ve Spojených státech amerických. „Svět je velký a zajímavý,“ řekl autor v jednom z rozhovorů – a to zcela zásadně charakterizuje i *Moře*. Kruckemeyer jako by svou hrou obsáhl, doslova objal celý glóbus. Pět postav se nachází ve zcela odlišných životních (a hlavně geografických!) situacích, přesto je spojuje řada motivů, a díky nim se v určitý okamžik jejich osudy protnou. Volnost, s jakou autor nakládá s realitou, prostorem a časem, řada surreálných, magických okamžiků, dělá ze hry víc než jen popis života „tady a teď“. Díky jeho obraznosti se před námi odvíjí série příběhů, které by se nikdy nemohly stát, a přitom jakoby se dějí dnes a denně. Kdo by neznal strach ze smrti, z pojmenování věcí pravými jmény a taky lásku.

Nebude tak těžké identifikovat se s Calebem (Jiří Suchý z Tábora), klukem, který tak moc hledá náplň života, až si ho zanese řadou nesmyslů (kdo to kdy slyšel – hrát baseball poslepu!). Držíme mu palce, když se seznámí se Sylvii (Magdaléna Borová), zvláštní dívkou, která dokáže všechna kouzla na světě – kromě toho, že neumí vydržet chvíli na jednom místě. Chápeme nerudného Noaha (Petr Vaněk j. h.), mladého vdovce, co nikdy nepřijal smrt své krásné ženy Sofie, štve nás, ale souhlasíme s tím, aby se z Bristolu vydal Evropou hledat místo, kde se narodila, koneckonců na cestě se dějí různé věci. To dobře ví Němka Elise (Lucie Štěpánková j. h.), která večer co večer usedá do auta, předstírajíc, že jízdou uspává svého chlapečka, aby unikala před svými myšlenkami, na cestě od manžela i milence. Přitom lásky je v ní tolik – dokáže ji hromadit, ne nahrazovat jednu druhou. Putuje i Řekyně Emma (ale to je jen přezdívka, ve skutečnosti je to Islandanka – v podání Lucie Polišenské), nesmí už nikdy přistát u břehu, aby nikomu nepřivodila smrt.

Čtete tuhle zvláštní kouzelnou australskou hru a rozkládáme před sebou mapu světa. Jezdíme prstem z místa na místo a uvažujeme, co a kde se mohlo stát... A přitom je to vlastně lhostejné. Důležitý je magický svět Kruckemeyerova textu. A ten funguje skvěle.

Marta Ljubková

ROZHOVOR S FINEGANEM KRUCKEMEYEREM

O kořenech, dětství a inspiraci

Považujete se za Ira, nebo za Australana? Jsou pro vás rodové kořeny důležité?

U nás v rodině máme tak bizarní sbírku národností, že rodina je samozřejmě důležitá, ale kořeny tolik ne. Více než kulturní zázemí ovlivňuje způsob, jakým vyprávím příběh, můj pocit imigranta. Když člověk nemůže o nějaké komunitě říct: v ní jsem se narodil, vyrostl a žil, přistupuje samozřejmě jinak k jejímu zkoumání nebo idealizaci anebo kritice, dívá se na ni prostě jinak. Když je vaše rodiště (Irsko), váš přízvuk (Anglie) a příjmení (Německo) spojeno se zcela odlišnými kulturami, tak berete – alespoň já to tak mám – minulost jako cosi souhrnného, ukončeného a mnohem víc stavíte na současnosti a budoucnosti. Právě to mě těší tady v Tasmánii. A z toho důvodu se rád zabývám smyšlenými lidmi a společenstvími.

Co pro vás znamená moře?

V mých hrách se objevuje opakovaně, je to lákadlo, které umožňuje naprosto všechno jak postavám, tak jejich dobrodružstvím. Cesta po zemi je podřízena zeměpisnému diktátu, ale cesta po moři je fantastický existenciální skok do širého prostoru. Na nekonečné hladině oceánu se může stát cokoli a můžete tam potkat kohokoliv.

Která z postav hry Na moři, zírám nahoru je vám nejbližší?

Řekl bych, že v každé z nich je (vědomě nebo podvědomě) kus mě samého – a tahle uhýbavá odpověď mě vlastně baví, omlouvám se. V tuhle chvíli pracuju na románu o tom, jak se dál vyvíjel příběh Řekyně Emmy, o jejím životě po konci hry, takže se dá říct, že tahle postava mě asi chytila nejvíc.

Hra má otevřený konec. Jak by podle vás všechny figury ideálně skončily?

Omlouvám se, ale na to bych raději neodpovídal, jestli to nevadí. Aby se po tom náhodou také nezačali pít diváci. Všechny odpovědi najdete v textu.

Ve vaší hře se velmi přirozeně prolínají skutečné situace s nereálnými představami a vizemi. Dalo by se říct, že jde o jistou verzi magického realismu. Souhlasil byste?

Naprosto. Je to styl, který používám ve většině svých her. Bez výhrad ve svých hrách pro děti, s jistou opatrností ve hrách pro dospělé publikum. Ale domnívám se, že i dospělí si dokážou vychutnat pohrávání si s pravděpodobností, a když si situace z reálného světa vyžádá prolnutí do fantaskního, nebojím se toho.

O inscenování

Chodíte na zkoušky svých her? Víte, jak by inscenace měla vypadat?

Užívám si debaty s inscenátory u stolu během práce na hře, ale jakmile se přesune do zkušebny, radši se držím stranou. Podle mě už hra patří režisérovi a jeho týmu, a přítomnost autora může tvůrcům (milým a zdvořilým lidem) trochu svazovat jazyk.

Nechci, aby mi hru přepisovali, ale mám rád, když si s ní hrají, když s ní svádějí zápas, a to bývá choulostivý proces (a to je správně). A co se týče výsledků: nejsem ani režisér ani skladatel, takže to nechávám na profesionálech, to oni najdou ta nejlepší řešení. Já si s radostí sednu na premiéře do hlediště a vychutnávám si, jak se z dvojrozměrné stránky přemění slovo ve skutečnost. Nicméně, kdykoliv to divadelníci chtějí, hrozně rád se objevím (ať už fyzicky nebo po skypu) – nechci se jim ale šťourat v práci, když potřebují svůj vlastní prostor.

Zakusil jste někdy z inscenace bolestivé zklamání?

Jak už jsem řekl, v 95 procentech to je zázrak... no a čas od času nejsem z jevištního řešení příliš nadšený. Ale není to bolestivé zklamání, spíš jen sedím na představení a nedokážu se napojit. V tu chvíli se ze mě stává divák mezi ostatními diváky a těším se z toho, že se mnou určitá věc nerezonuje, ale s mým sousedem třeba ano, takže je to v pořádku. Červenám se ve chvílích, když vyjde nějaká replika úplně naprázdno a já vím, že na vině je jazyk.

Když uslyšíte „Česká republika“, co si vybavíte?

Mám jen velmi obecné historické povědomí. Mám to štěstí, že jsem v Praze byl dvakrát, jednou jako chlapec se svým tatínkem, podruhé se svou ženou Essie. Víím, že ze svých dramatiků děláte prezidenty. Mám přítele, který překládá z češtiny, a ten mě pravidelně informuje o tom, co chystáte v divadle. Víím, že jste přitažlivá země, a poznám to podle vzrušení, které zavládlo mezi mými přáteli, když jsem jim řekl, co děláte tuto sezónu, a naléhání, ať jedu.

A přijedete?

Moc bych chtěl. Premiéra je příliš brzo a Evropa příliš daleko. Ale možná se přes rovník dostanu v půlce roku a držím si palce – třeba budete zrovna hrát.

Ptaly se Kateřina Ondroušková a Marta Ljubková
Celý rozhovor naleznete v programu k inscenaci.

FINEGAN KRUCKEMEYER

Narodil se v Irsku v roce 1981, jeho maminka byla Angličanka, jeho dědeček Němec. Když mu bylo osm let, přestěhoval se s rodiči do Austrálie, v Adelaide žil až do svých 22. V roce 2004 se spolu se svou ženou Essie usadil v Hobartu v Tasmánii, kde žije dodnes.

Nemá žádné formální divadelní vzdělání, ale divadlu se věnoval od dětství. V sedmnácti začal sám vést dramatické kurzy a brzo také pro divadlo psal. Od roku 2008 už se učení nevěnuje, je dramatikem z povolání, přičemž jádro jeho tvorby představují hry psané na objednávku. V roce 2014 se mu narodil syn.

Napsal osm desítek her, jeho doménou jsou hry pro děti a mladé publikum. Jeho texty byly uvedeny na pěti kontinentech a přeloženy byly do šesti jazyků (namátkou Spojené státy,

Velká Británie, Irsko, Německo, Šanghaj, Sydney). Uvádějí je jak mezinárodní festivaly, tak také repertoárová i nezávislá divadla.

Finegan Kruckemeyer je držitel řady divadelní cen (mj. národní Cena Davida Williamsona pro nejlepšího australského dramatika za rok 2015) a hojně cestuje po světě, kde na konferencích přednáší o divadle. Je členem Sdružení australských spisovatelů (Australian Writers Guild) a je činný i v jiných organizacích.

Mezi nejinspirativnějšími umělci uvádí amerického spisovatele Johna Steinbecka, kanadskou písničkářku Joni Mitchellovou a hlavně amerického ilustrátora a autora dětských knih Maurice Sendaka, k jeho dílu odkazuje opakovaně a jeden jeho obrázek má vytetovaný na ruce.

S jeho tvorbou se mohli čeští diváci setkat jenom na Prague Fringe Festivalu v roce 2015, kdy tu byla v angličtině uvedena hra *Tahle dívka se směje, tahle dívka pláče, tahle dívka nedělá nic* (This Girl Laughs, This Girl Cries, This Girl Does Nothing, 2011)

Hru *Na moři, zírám nahoru* (At Sea, Staring Up) napsal na zakázku divadla JUTE v australském Cairns, premiéru měla v režii Suellen Maunderové v roce 2012. Následujícího roku se hra dostala do finále cen Cairns Post Awards. Kromě domovské Austrálie byla uvedena i ve Spojených státech (Wheel Theatre Company, Washington). Pražské uvedení je její evropskou premiérou a zároveň prvním uvedením Finegana Kruckemeyera a jeho magicky realistického světa na českém jevišti.

Videotrailer k inscenaci bude ke stažení na videokanálu Činohry ND na www.youtube.com

Fotogalerie ze zkoušek na profilu Činohry na sociální síti Facebook.com

Kontakt pro média:

Kateřina Ondroušková, public relations

tel.: 224 901 236

mobil: 777 208 249

e-mail: k.ondrouskova@narodni-divadlo.cz

www.narodni-divadlo.cz

www.cinohraND.cz

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

HLAVNÍ PARTNER
NÁRODNÍHO DIVADLA

Partneři Národního divadla

ŠKODA

AUTOCONT

Partneři inscenací Národního divadla

Technologický partner
Národního divadla

ASUS[®]
IN SEARCH OF INCREDIBLE

Partner
premiérových večerů ND

MATTONI

Mecenáši Národního divadla

KOLOWRAT KRAKOWŠTÍ

Prof. Dr. Dadjja Altenburg-Kohl

Generální mediální partner

 Česká televize

Hlavní mediální partner inscenací

mediální skupina **mafra**

Mediální partneři

 Český rozhlas

RESPEKT

MEDIA MARKETING SERVICES